

Ulica Ogrodzieniecka

Przedwojenna ulica Ogrodzieniecka to współczesna ulica Mickiewicza na odcinku od Górniczej na północ oraz ulica 20 straconych. Na placu między Ogrodzieniecką, Górniczą i Niepodległości (dziś Staszica) znajdowało się miejskie targowisko⁷⁹⁶.

Ogrodzieniecka 9 (obecnie w tym miejscu Mickiewicza 19 i 19a)

Z rejestru mieszkańców nie wynika, kto był właścicielem domu, natomiast wykaz nieruchomości położonych w Olkuszu z 1935 r. posiada maszynowy zapis „S-wie Tropauera”⁷⁹⁷. 01.09.1939 r. mieszkała tam tylko jedna żydowska rodzina.

Chana z domu Zilberberg TROPAUER, córki Chudesa i Ajdla oraz synowie Wulf, Izrael-Mordka i Szmul oraz sublokator Herman Leon KLAUSNER

Chana z domu Zilberberg, córka Szmula i Ajdli z domu Ryterman, urodziła się 03.01.1866 r. w Żarnowcu, do Olkusza przybyła w 1892 r. z Żarnowca, gdzie pobrała się 08.03.1892 r. z urodzonym w Olkuszu Berkiem, zmarłym 01.02.1936 r. w Olkuszu. Z siedmiorgiem dzieci mieszkali na Gwareckiej 15, po śmierci Berka 14.06.1936 r. Chana z sześciorgiem dzieci (syn Judka pozostał pod poprzednim adresem) przeprowadziła się na 3 Maja 2, gdzie mieszkali do 25.11.1937 r., gdy przeprowadzili się na Ogrodzieniecką 9. 31.03.1938 r. córka Brajndla wyprowadziła się na Buchowieckiego 8.

⁷⁹⁶ „Wykaz nieruchomości położonych w mieście Olkuszu” z 1935 r. odnotowuje plac „Magistrat Targowica” pod adresem Górnicza 1, Ogrodzieniecka 2 i Niepodległości 3 (AP Katowice, sygn. 1204/315, k. 6 i 36).

⁷⁹⁷ „Wykaz nieruchomości położonych w mieście Olkuszu” z 1935 r. (AP Katowice, sygn. 1204/315, k. 37). Por. obwieszczenie Wydziału Hipotecznego powiatu olkuskiego przy Sądzie Grodzkim w Olkuszu o postępowaniu spadkowym po zmarłym Berku Tropauerze („Kielecki Dziennik Urzędowy”, 1936 nr 17, s. 188). W książce telefonicznej na 1929 r. występują zapisy: „Troppauer Berek, skład piwa, Rynek 76” i „Troppauer Bernard, Rynek 68” (*Spis Abonentów Państwowej Sieci Telefonicznej w Zagłębiu Dąbrowskiem 1929*, s. 230).

Na Ogrodzienieckiej 9 pozostali: synowie Wulf, urodzony 27.01.1894 r. w Minodze, kupiec, Izrael-Mordka, urodzony 01.1896 r. w Olkuszu, córki Chudesa, urodzona 18.01.1899 r. w Skale i Ajdla, urodzona 07.1909 r. w Olkuszu oraz syn Szmul, urodzony 16.11.1911 r. w Olkuszu, który 25.01.1941 r. wyprowadził się na Czarną Górę 15c.

Podpis Ajdli (Adeli) Tropauer na liście uczennic siedmioklasowej powszechnej szkoły żeńskiej w Olkuszu w 1926 r. (źródło: <http://www.polska1926.pl/karty/30360>)

Z rodziną Tropauerów mieszkał sublokator Herman Leon Klausner, syn Zeliga i Rosy z domu Mondschein, urodzony 20.05.1892 r. w Tarnowie przedmieście Zawale, nauczyciel prywatny, ożeniony w Kaliszu 19.01.1932 r. z Gitłą, w Olkuszu od 1938 r., poprzednio Kalisz.

Los ich wszystkich pozostaje nieznany.

Ogrodzieniecka 11 (obecnie Mickiewicza 21)

Właścicielem domu był Paweł-Zenon Fronik⁷⁹⁸, urzędnik, rzymski katolik. Oprócz rodziny właściciela i innych rodzin rzymsko-katolickich mieszkali tam także rodziny żydowskie.

Cyna CZERNER

Cyna, syn Naftuli i Ałty Rywki z domu Czernej, urodził się 13.09.1901 r. w Żarkach, był szewcem – właścicielem warsztatu. Do Olkusza przybył w 1932 r. ze Sławkowa.

Jego los jest nieznany.

Abram RAJCHER

Abram, syn Icka i Rykli z domu Rozenblum, urodził się 08.01.1914 r. w Olkuszu, był ślusarzem. Mieszkał pod tym adresem razem z matką Ryklą i pięciorgiem rodzeństwa, którzy 22.10.1936 r. przeprowadzili się do własnego domu na Wolbromską 2e. 27.04.1940 r. przeprowadził się na Wolbromską 3.

Jego los jest nieznany.

⁷⁹⁸ Potwierdza to „Wykaz nieruchomości położonych w mieście Olkuszu” z 1935 r. (AP Katowice, sygn. 1204/315, k. 37).

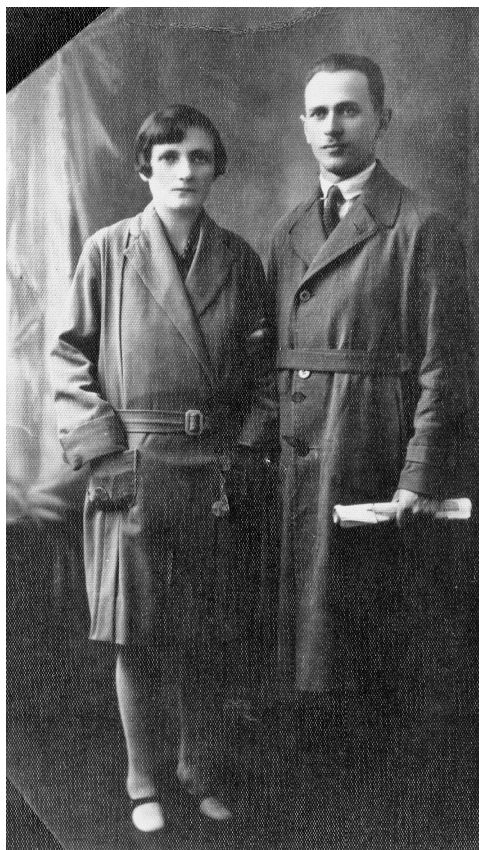
Majer i Brajndla z domu Mitelman LUKS, córka Ałta i syn Mordka Szaja

Majer, urodzony w 1908 r., szewc, przybył do Olkusza w 1930 r. z osady Pilica. Jego żona Brajndla z domu Mitelman urodziła się w 1906 r., w Olkuszu mieszkała od urodzenia. Od urodzenia mieszkali tu także ich dzieci: córka Ałta, urodzona 07.04.1930 r. i syn Mordka Szaja, urodzony 17.11.1932 r. w Olkuszu.

Ich los jest nieznany.

Ogrodzieniecka 13 (obecnie Mickiewicza 23)

Właścicielem domu był Romuald Jan Kubiczek⁷⁹⁹, kupiec, rzymski katolik. Oprócz rodziny właściciela i innych rodzin rzymsko-katolickich, w tym także księży prefektów, mieszkała tam także jedna rodzina żydowska.

Jankiel i Jentla/Entla z domu Kejsman GROSMAŃ, córki Ruchla, Fajgla, Bajla i Tołca/Teofila oraz synowie Chamel i Mojżesz/Henryk

Jankiel, syn Chila i niezamężnej Ruchli z domu Binsztok, urodzony w 1902 r. w Czubrowicach/Olkuszu, był malarzem. Jego żona Jentla/Entla z domu Kejsman urodziła się w 1904 r., w Olkuszu mieszkała od urodzenia. Od urodzenia mieszkali tu także ich dzieci: córki Ruchla, urodzona w 15.05.1926 r. i Fajgla, urodzona w 1929 r., syn Chamel, urodzony w 1931 r., córki Bajla, urodzona w 1932 r. i Tołca/Teofila, urodzona 07.03.1937 r., i syn Mojżesz/Henryk, urodzony 09.04.1938 r. Początkowo mieszkali przy Bocznej 12 m. 4, a od 12.05.1936 r. przy Ogrodzienieckiej 13.

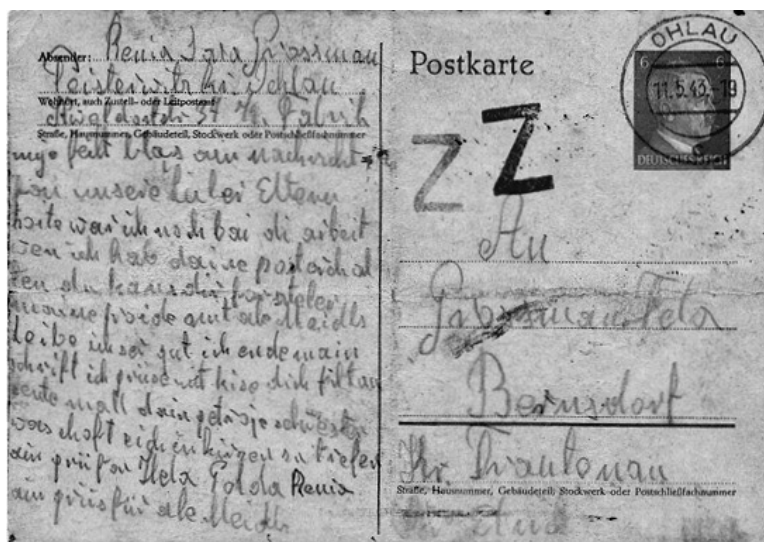
Jankiel i Jentla Grosmanowie (źródło: archiwum Ireneusza Cieślaka)

⁷⁹⁹ Potwierdza to „Wykaz nieruchomości położonych w mieście Olkuszu” z 1935 r. z maszynowym zapisem „Romuald Kubiczek” (AP Katowice, sygn. 1204/315, k. 37).

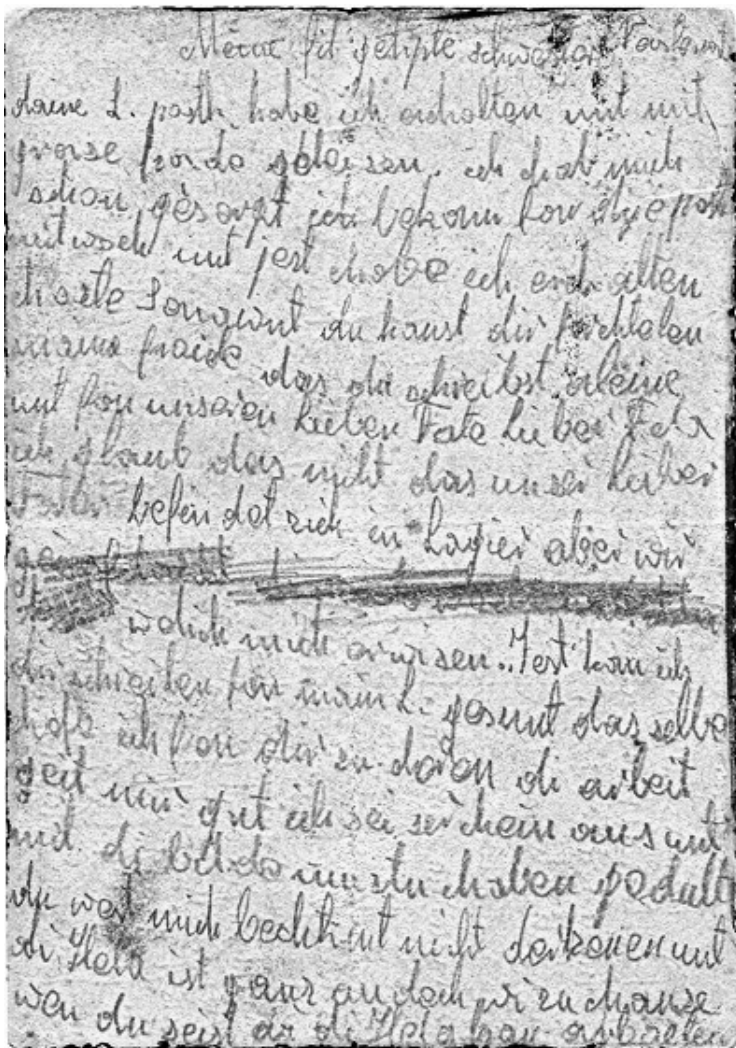

Rodzina Grosmanów, od lewej z tyłu Renia (Ruchla), Fela (Fajgla), Jakób (Jankiel) i Jentla, z przodu młodsze rodzeństwo (?) (źródło: archiwum Ireneusza Cieślika)

17.04.1941 r. przenieśli się na Ogrodzieniecką 29. W getcie mieszkali przy Bergstr. 10, stamtąd bowiem 12.03.1942 r. wywieziona została do obozów pracy najstarsza córka Ruchla, która znalazła się na liście wysłanych wtedy kobiet pod poz. 37⁸⁰⁰.

⁸⁰⁰ K. Kocjan, *Zagłada olkuskich Żydów*, s. 97.

Obozowa kartka pocztowa Reni Grosman z obozu Peisterwitz bei Ohlau (obecnie Bystrzyca koło Oławy) do siostry Feli przebywającej w obozie Bernsdorf, Kreis Trautenau (obecnie Bernartice koło Trutnova w Czechach) (źródło: archiwum Ireneusza Cieślaka)

Rodzice wraz z córkami Bajlą i Tołcą/Teofilą oraz synami Chamelem i Mojżeszem/Henrykiem zamordowani zostali w czasie wojny. Wojnę przeżyły tylko dwie najstarsze córki: Ruchla oraz Fajgla, które znalazły się w powojennym wykazie osób zarejestrowanych w Olkuszu pod poz. odpowiednio 47 i 46⁸⁰¹ oraz spisie Żydów b. mieszkańców miasta Olkusz przebywających na terenie Dolnego Śląska pod poz. odpowiednio 26 i 25⁸⁰².

⁸⁰¹ K. Kocjan, *Zagłada olkuskich Żydów*, s. 163.

⁸⁰² K. Kocjan, *Zagłada olkuskich Żydów*, s. 165.

Ruchla i Fajgla Grosman (źródło: archiwum Ireneusza Cieślaka)

Na Wolbromskiej 3 mieszkał ojciec Jankiela Chil z rodziną. Na Sławkowskiej 109 (poprzednio 97 lub 87) mieszkał ojciec Jentli Lewek Kejssman z córkami Rywką i Ruchlą oraz synami Gimpelem, Ickiem i Chuną-Wulfem.